

במדינה

כפיה רתית

מעשה חזירות

אם זה ימשיך כך, יקבלו אנשי המאה השחורה סמכות לפרוץ לביתו של כל אזרח, לפתוח את המקרר ולברוק את כשרות המזון שהוא אוכל

הפרעים הופיעו בצהריהם, פשטו על המקום כמו ארבה ועשו בו שמות. "אני רועד כאשר אני נזכר מה הם עשו לנו. הם הגיעו לחנות — אני חושב 30-40 דתיים לבושי שחורים, כששטר מלווה אותם ומשקיף מן הצד — ולקחו מהמדפים את כל הנקניקים והבשר שהיו לנו.

"לא יכולתי לעשות כלום. התיישבתי, כולי רועד, עם הרגשה איומה. הכל סביבי נעשה חשוך". אברהם ברטפלד (70) לא נרגע עדיין מהמיקרה. ככל פעם שהוא משחזר את האירועים, הוא מתמלא מחדש כעס.

אברהם מנהל מעדניה במרכז רמת גן, יחד עם אשתו, וזהה. המעדניה פועלת במקום כבר 34 שנים. תושבי רמת גן מכירים היטב את המקום.

לחטוף את הסלים. "הכל התחיל", סיפר אברהם, "בחודש נובמבר בשנה שעברה. נכנסו שני פקחים מעיריית רמת גן, ואיתם שלושה או ארבעה דתיים מהרכנות הראשית בעיר, והחרימו לנו סחורה. אני זוכר היטב שלא ידענו כמה מדובר ורצנו לעירייה, שם הסבירו לנו שהם רק מבצעים את החוק.

"האמת היא, שלא רצינו להסתבך עם חוק ובתימישפט. קנינו סחורה נוספת, המשכנו לעבוד, וחשבנו שבוה הסתיימה הפרשה.

"אבל באחד מימי השישי בצהריים לפני כמה שבועות, כאשר החנות היתה עמוסה בקליינטים, העיר את תשומת ליבנו קליינט ששזה כחנות שלנו שפקח מהעירייה עומד יחד עם בחור דתי, בלבוש שחור ועם פיאות, ממול לחנות ומראה עלינו באצבע מאיימת. "חשבנו שזהו עוד סוג של איום והפחדה, בגלל העובדה שאנחנו מוכרים בשר חזיר".

כמה ימים אחר כך, בשעות הצהריים, הופיעו במקום כמה רבנים מהמועצה הרתית ברמת גן, בלוויית שוטר ושני פקחים ממחלקת הפיקוח של העירייה. הם סגרו את דלת הכניסה לחנות כדי שאף לקוח לא יוכל להתחמק, והחלו משתוללים.

מספר ברטפלד: "השוטר התנהג כאחוז אמוק, הוא חטף בהיסטריה את הסלים מרי הלוקחות, והוריע שהוא מחרים את הסחורה".

האנשים ששהו כחנות נבהלו, לא הבינו מה קורה. זהבה לא איבדה את העשתונות. היא פנתה לשוטר וביקשה ממנו שניחח ללקוחות. היא רצתה להחזיר להם את כספם ושילכו לדרך. "הם לא מעורבים בעניין", אמרה. השוטר התעלם מדבריה, ובקול רועם כריז: "בחנות גמרנו, עכשיו שמעתי שיש לכם מחסן, ואני רוצה גם שם לחפש ולהחרים סחורה".

השוטר פנה לכיוון המחסן, וגרוד העוזרים שלו, מוטות-ברזל בידיהם, פרצו את המנעול, חדרו למקרר והוציאו מתוכו את כל מוצרי-הבשר. כשסיימו את מלאכת-הקודש הם תלו מנעול חדש על המחסן, ולידו פתק ברו לשוין: "גא לסור למישרי המור עצה הרתית לקחת את המפתח".

מילכוד של פקה. זהבה ואברהם עמלו שנים רבות לפרנסתם ולביטוס העסק. הם ידעו תמיד כי לדתיים יש סלידה מבשר-חזיר, אך הם עצמם לא ראו בפרנסתם שום פסול. מעולם גם לא העלו על דעתם שיום אחד יפלו קורבן לביריונות כזו, ובוודאי לא לביריונות בסתות החוק.

כדי לברר את מצבם החוקי, הם פנו לראש מחלקת-הפיקוח של עיריית רמת גן, אליהו לביא, וביקשו את

משגעים. גבי היתה מאוהבת במומו, ואמרה לי שהיא מרגישה כי סוף-סוף הגיעה הביתה", סיפרה חברה קרובה של גבי.

הם נהגו לנסוע לחו"ל, מומו התייחס עניין בעסק של גבי, היא מצידה היתה מעורה בחייה-השגרירות. הם נחשבו לזוג אהוב ומקובל, כשכולם שמחים בשימחתה של גבי, שיצאה סוף-סוף משנות האלמנות שלה ומצאה כעל כלבבה.

אהובים

ללא גבול

ף אז, לפני חודש ימים, החל מומו מתאונן על כאבים בחזה. חברים צחקו לו, אמרו לו שהוא היפוכונדר. אך מומו התעקש. הוא הלך לבריקות, וגם הרופאים אמרו שהעניין לא רציני.

לפני שבועיים החליט הרופא המטפל של מומו לשלוח אותו לבריקות. הבריקות הראשונות הראו כי מומו טובל מפגם כלב. הוא סיפר את זה לחבריו הקרובים. איש מהם לא

הישראלי שהגיע לדרגה הגבוהה ביותר בשגרירות, היה איש-חברה מובהק. היו לו קשרים רחבים עם עיתונאים ופוליטיקאים, הוא אהב לבלות וידע כיצד לעשות זאת.

מומו היה גרוש ממכיל, אחותה של טליה דיין, רעייתו-בנפרד של אורי. לשניה בן בשם דני.

שבוע לפני מותו של האב, חגגו מומו וגבי את בר-המיצוה של דני כחצר ביתם.

דני הוא ילד כריזמטי, בעל תכונות מנהיגות, הוא מרותק לכיסא-גלגלים בגלל מחלת-שרירים שממנה הוא סובל מילדות. המוגבלות לא מנעה מהילד המבריק להצליח, הן בלימודים והן בחברה. העובדה שהוא ישוב בכיסא גלגלים לא מפריעה לו, ולא לילדים שליפט סביבו.

מומו אהב את הילד האהבת-נפש. הילד נשלח לגן-הילדים, והיה זה מומו שהיה לוקח ומביא אותו בכל בוקר לגן. כשמכיל הוא התגרשו נותר דני להתגרור בבית-אמו, בשיכון בבלי ב-תל-אביב. מאוחר יותר נישאה מיכל

בכאב של פרודיקה גבי נראית וחברתו של עודד אחרי מותו של דני היא היתה אלמנה במשך עשר שנים, והתבודדה.

סבא מושביץ היה הסנדק בברית של בנו של דני. חודש שנים אחר כך נהרג דני. בתמונה מימין נראה האב, דויד מושביץ, שאחר מותו של דני התחיל לנהל את עלית.

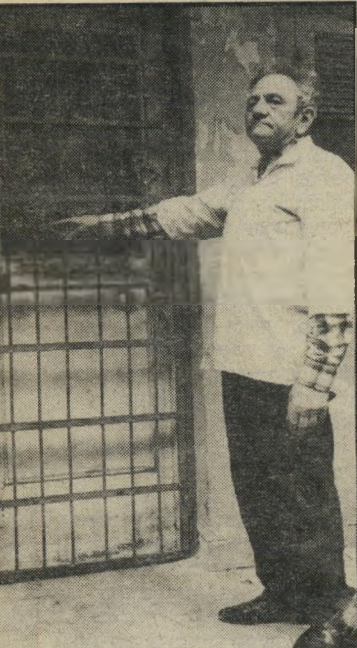
לפסיכולוג יוסי גוטמן, ולפני כמה חודשים נסעה לנהל את סניף אל-על בוושינגטון. דני עבר להתגורר בביתם של מומו וגבי, וגדל בחדר עם שני ילדיה של גבי, מנישוואה לדני מושביץ.

גבי האמינה בגורל. כבר בפגישתה הראשונה, כשגילה לה מומו את תאריך-לידתו, היא היתה בהלם. היה זה התאריך שבו נולד בעלה המנוח. דני גבי ראתה ככך ירה-גורל. היא ומומו נישאו בטקס צנוע, אמו של בעלה הראשון, דני, הביאה לה כמתנת נישואין זוג פמוטים עתיקים.

הזוג רשל היה זוג מאושר. גבי מצאה במומו כל מה שחיפשה כל השנים — מישהו להישען עליו, עם יחסי-אמון מלאים. "היו ביניהם יחסים

בעל-מעדניה ברטפלד המערך הגיע לשיטון —

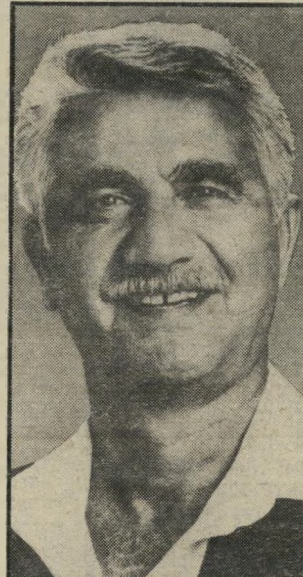
ברטפלד ליד המחסן הפרוץ — כדי לתת לדתיים —

עצתו. לתדהמתם, הוא הצדיק את הפשיטה.

לביא, לשעבר קצין-חקירות במישרה, בדרגת סגן-ניצב, הסביר להעולם הזה:

"החוק במדינת-ישראל אוסר על מכירת בשר חזיר ומוצריו. אני, כמנהל מחלקת-הפיקוח, חייב לקבל כל תלונה מאזרח ולפעול על פיה. האמת, שאין לי תשובה מרוע התעוררו כל-יך מאוחר בכיצוע החוק, אבל האם זו סיבה לא לבצע את החוק בכלל?"

"במיקרה של מישפחת ברטפלד", המשיך לביא, "פנו אליי הממועצה הרתית וביקשו סיוע. הגשתי להם. כנדרש. אני מוכרח לערכן אתכם, שגם לאנשי המועצה הרתית ברמת-גן יש תעודת-פקח, המקנה להם סמכות פיקוח למכירת בשר חזיר ומוצריו. "בעניין הזה", התנצל לביא, "אני

ראשי-עירייה עמית — להכתוב מה נאכל:

נמצא במילכוד. אני מפעיל חוק חילוני, ויש לזה סממנים רתיים. חוק — או שמבצעים או שלא מבצעים, ואם לא מבצעים אותו, ההוראה חייבת להגיע מראשי-העירייה".

נפנה לבג"ץ? ראש העירייה, אורי עמית, שנתבקש להגיב, אמר: "אני מבצע חוקים שקיימים במדינת ישראל. ייתכן שנעשה כאן מישגה, שדתיים הצטרפו לפקחי העירייה. עלי לציין שבמדינת-ישראל ישנם שני נושאים רגישים — דת ועדות. אני משתדל לטפל בכפפות של משי בנושאים הללו, ואני לא אהיה מוכן לקבל שרמת-גן תיהפך לפתח-תיקווה או לבני-ברק. אני אנסה, ואשתדל שהנושא לא ילבש אופי דתי. ואם עלי-פי החלטת בית המישפט העליון אסור להחרים, אלא רק לעקל — ננהג כך".

בני הזוג ברטפלד לא אמרו נואש: "ניסינו לשוחח עם ראשי-העירייה, אבל במחלקת-התברואה אמרו לנו שעדיף שניוצג על-ידי עורך-דין, ונלך לבית הדין-הגבוה-לצדק".

גויים של חזיר

העסק זועמים. גם הלוקחות. כמה מהלוקחות הוותיקים וזכרים, כי כימי ראשי-העירייה הראשון, אברהם קריניצקי, איש חרות, זכתה המעדניה בתעורר דת-הוקרה על נקיין ואדיבות כלפי הלוקחות. "זה היה בזמן שילטון ה' ימין", הטיחה לקוחה ממורמרת. "ותר או מה קורה היום, כשהמפא"ניק עמית נמצא בעירייה. כשבייל זה הצבענו בש' בילוי?"

לפרשה יש גם צדדים הומוריסטיים. כפשיטה קודמת על המקום, החרימו הפקחים מוצרים, ולמחרת החזירו כמה סוגי-נקניק. "אלה בסדר", הסבירו לכני הזוג ברטפלד, אבל בפשיטה השנייה, כנראה, חל שינוי במעמדם ההילכתי של הנקניקים. הם הוחזרו שנית.

שאלה הילכתית חמורה יותר היא האם יהודים ראי-שמיים, שבשר-החזיר הוא לרידם בגדר תועבה, ראשים לבוא עימו במגע כאשר הם מחרימים אותו. העולם הזה (6.2) גילה לפני שבועיים במדור תשקיף כי שאלה זו מעסיקה כעת את אנשי-הרבנות. אם המסקנה תהיה שלילית, יהיה צורך, כנראה, לגייס להחרמת הבאות פקחים שאינם יהודים, "גויים של חזיר".

אבל השאלות ההילכתיות הן עניינם של רבנים. הם ישרו עליהן את ראשם. השאלה שצריכה להדאיג את כל האורחים החילוניים במדינה היא האם התקרית במעורבות הרמת-גנית היא ענין חרי-פעמי; האם זהו צירוף נסיבות מקומי, של ראשי-עירייה המת-חנף לדתיים והמעניק להם יד חופשית או שזוהי סוגיית ראשונה במהלך כלל ארצי חדש של כפיה רתית.

"אם זה ימשיך כך", אמר הלוקחות פקיד בעיריית רמת-גן, מלקוחות המעדניה, המערף להישאר בעולות שם. "הם עור עלולים להחמיר את חוקי-החזיר, ולתת לביריוני-הרבנות רשות לפרוץ לבתים פרטיים, לערוך חיפוש במקרר של כל אחד".